

ARKTISTA BLUESIA TULPPAANIMAASSA

Haastattelu: Raila Kulokari

"Tavoitteenani oli saada aikaan musiikkia, jossa sekä omat ambitioni kirjoittajana että Jukan ambitionit muusikkona voisivat yhdistyä mahdollisimman hyvin", kertoo Vellu Halkosalmi yhteistyöprojektistaan Jukka Perkon ja Hollannin radion Metropole Orchestran kanssa.

Helsinkiläinen säveltäjä-sovittaja, kitaristi ja musiikinopettaja **Vellu Halkosalmi** ja saksofonisti **Jukka Perko** käväisivät syyskuussa nauhoittamassa konsertillisen Halkosalmen uutta musiikkia maineikkaan Metropole Orchestran, Hollannin radion orkesterin kanssa.

Kyseessä oli nimenomaan Perkolle ja tuolle orkesterille räätälöity teossarja, jonka säveltämistä edelsi perusteellinen pohjatyö: niin orkesterin jäsenten kuin Perkonkin soittotavan tarkka analysointi. Alun perin suunnitelmassa oli ainoastaan radionauhauhan teko, mutta kun nyt oltiin sinne asti menossa ja rahoituskin lopulta Suomen päästä järjestyi, päästiin oikean yleisön eteen ja saatiin äänitteelle konsertin fiilis.

Kenen aloitteesta ja ideasta moinen, harvinaisehko yhteistyöprojekti sai alkunsa?

"Koko tämä kuvio alkoi siitä, että olin mukana Yleisradioliiton EBU:n 'Euroring Arrangers Workshop' -koulutuksessa Hollannissa vuonna 2003, jossa orkesterina toimi Hollannin radion Metropole Orchestra. Vietimme muiden nuorten kirjoittajien kanssa yhdeksän päivää radiotalolla Hilversumissa, kirjoittaen ja kuunnellen tuotoksiamme huippuorkesterin esittäminä. Heti palattuani kotimaahan mielessä alkoi kyteä ajatus kirjoittaa konsertillinen musiikkia M.O:lle."

Mikä on Metropole Orchestra?

Projektin voimanelikko; Frits Bayens, Jukka Perko, Vellu Halkosalmi ja Bill Dobbins

"Metropole Orchestra on perustettu vuonna 1945, taitaa siis olla rytmimusiikin alueella pitkäikäisiä orkestereita koko pallolla. Orkesterin kokoonpano on jousisto + big band lisättyinä muutamalla puupuhaltajalla ja käyrätorvensoittajalla. Kompikattauksia on kaksi, toinen pop/rock-hommiin ja toinen jazz-ym. touhuihin. Bändi tekee elokuva- ja tv-tuotantoja, komppaa ison luokan jazz- ja poppistarvoja ja työskentelee paikallisten solistien kanssa.

Orkesteri on erittäin muuntautumiskykyinen ja joutuu työnkuvansa vuoksi soittamaan musiikkia valtaisan tyylilajijarsenaalin puitteissa. Bändin vierailijaluettelo on pitkä ja vakuuttava. Nopeampaa on luetella, ketkä esimerkiksi jazzmusiikin suuruudet *eivät* ole vierailleet solisteina. Tämän vuoden kävijöitä ovat olleet esimerkiksi **Herbie Hancock, Kenny Wheeler, Randy Brecker ja Chaka Khan**. Bändin uutena ylikapellimestarina aloittaa marraskuun alusta tähän saakka päävierailijana toiminut **Vince Mendoza USA:sta.**

165 sivua A-kolmosia

Mennäksemme omaan projektiin, minkälaisella aikataululla se toteutettiin?

"Otin yhteyttä Jukkaan ja **Frits Bayensiin**, Hollannin yleisradion tuotantoyhtiön tuottajaan tammikuussa 2004. Muutaman mutkan kautta projekti päätettiin toteuttaa syyskuussa 2005. Kesäkuun 2005 kahden ensimmäisen viikon aikana tein kaikki teemasävellykset, ja elokuussa kirjoitin sovitukset: partituureja yhteensä 165 sivua A-kolmosia eli 70 minuuttia musiikkia ja stemmoja 227 kappaletta."

Miten Jukka Perko tähän kuviin tuli mukaan?

"Hänen levynsä *Kaanaanmaa* kolahti itselleni isosti, sekä Perkon solismien että sovitusten osalta. Omassa sävellystyössäni erilaisten kansanmusiikin ja rytmimusiikin lajien sotkeminen samaan keittoon jazzmusiikin aineiden kanssa oli kiinnostanut jo pitkään, ja *Kaanaanmaassa* yhdistyi paljon sellaisia elementtejä, joiden parissa olin itsekin tehnyt ajatustyötä. Ajatus johti toiseen, ja mieleissäni alkoi hah-

mottua teossarja, jossa ajattelin Jukkaa solistina ja Metropole Orchestraa orkesterina."

Eli teossarjasi on nimenomaan Jukka Perkolle räätälöity?

"Kyllä. Aloitin ajatuksen työstämisen tekemällä transkriptioita Perkon sooloista. Ajatuksenani oli oppia sitä kautta ajattelemaan mahdollisimman paljon hänen näkökulmastaan, jotta sitten hänelle säveltäessäni osaisin kirjoittaa luontevammin hänelle sopivaa tekstiä."

Tehtyäni kasan transkriptioita ja luonnosteltuani konsertin päälinjauksia lähetin sähköpostia Jukalle, jota en muuten tuntenut entuudestaan muuten kuin levyjänsä kautta, ja tuottaja Frits Bayensille Hollantiin, ehdottaen tällaisen projektin tekemistä yhdessä. Bayens vastasi tunnin sisällä, Jukka seuraavana päivänä, ja kun molemmat osapuolet näyttivät vihreää valoa, etsittiin kalentereista sopiva ajankohta, ja asia oli sovittu."

"Kivaa kaikille soittajille"

Teit aikamoisen pohjatyön myös orkesterin parissa. Kerro siitä.

”Arrangers Workshopin yhteydessä syksyllä 2003 sain M.O:n tuottajalta 4 CD:llistä orkesterin levytyksiä sekä 4 CD:llistä workshopin aikana taltioitua materiaalia. Koska olin tutustunut orkesteriin ja tiesin kuka soittaa ja mitä soittaa, halusin viedä tämän aspektin paljon syvemmälle, aivan kuten pyrin tutustumaan Jukankin soittoon mahdollisimman perusteellisesti transkripti-
on kautta.

Kuuntelin siis orkesterin kaikkia sektioita ja niiden soolosoittajia saamiltani levyiltä, tehden muistiinpanoja myös orkesterin sointikulttuurista ja ominaisesta tavasta fraseerata rytmikkaa eri tyyleissä. Konsertin kokonaisuutta suunnitellessani yritin pitää huolta siitä, että jokainen sektio ja mahdollisimman moni yksittäinen muusikko saisi ’oman hetkensä’ konsertin aikana. Yritin siis kirjoittaa kivaa kaikille...”

Kerro jotain varsinaisen sävellystyösi etenemisestä ja tavastasi työskennellä. Miten aktiivinen rooli Perkolla oli lopullisen teoksen muokkaamisessa, teitkö paljonkin yhteistyötä?

”Ennen kirjoitustyötä keskustelimme Jukan kanssa pariin otteeseen. Varsinaisen kirjoitustyön tein kahdessa osassa. Ensinnäkin sävelsin teemat ja kirjoitin biiseistä laput, jotka sisälsivät ainoastaan melodian sekä enemmän tai vähemmän valmiin soinnutuksen, ja vein sen tässä muodossaan Jukalle.

Jukka soitti materiaalia läpi, ja pidimme tämän jälkeen yhteisen session, jossa mm. valitsimme sävellajit. Lisäksi keskustelimme kunkin biisin sovituksesta mm. muotorakenteen, soinnutuksen ja orkestroinnin osalta. Tämän jälkeen tein sovitukset ja kirjoitin partituurit ja stemmat valmiiksi. Jukalle tein demonauhut, joista hän sai jo etukäteen käsityksen siitä, mitä orkesterin osuudet pitävät sisällään.”

Pohja suomalaisuudessa

Kuivale vähän tarkemmin, mikälaista musiikkia lopulta syntyi?

”Koko proggiksella on vahva pohja suomalaisuudessa, tavalla tai toisella. Otsikko *Arctic Blues* lähti siitä koko ohjelmaa yhdistävästä oivalluksesta, että kuten Amerikan afrikkalaissiirto-

Halkosalmi ja Dobbins hienosäätämässä

laisilla, meillä suomalaisillakin on oma bluesimme. Oma melankolian muotomme, joka itseltäni tuntuu kenties omituisestikin olevan yksi onnellisuuden muoto. Jos ei hieman ole haikaa, ei tunnu tarpeeksi.

Joitakin sävellyksiä kuvaillakseni ’Circle of Light’ on neliosainen sarja, joka on oikeastaan ohjelmamusiikkia vuorokaudenajoista. Suomessa on omanlaatuinen valo, josta inspiroiduin. ’Tango saunassa’ taas on risteytys suomalaista tangoa Kärjen hengessä ja argentiinalaista tangoa Piazzolla-hengessä.”

Oliko kaikki levyllä oleva materiaali siis uutta ja nimenomaan tähän proggikseen tehtyä?

”Konsertin varsinaisen ohjelman yhdeksän biisiä olivat kaikki nimenomaan Jukalle ja tälle orkesterille tehtyjä. ’Kaiku’ oli Esko Linnavalli -sävellyskilpailussa viime heinäkuussa toisella sijalla. Biisi oli kuitenkin alun perin tarkoitettu tähän projektiin. ’Dead Life’ on kirjoitettu Arrangers Workshopiin 2003; tähän konserttiin biisi otettiin varalta encoreksi, jos sellainen sattuisi tulemaan.”

Miten homma käytännössä toimi paikan päällä Hollannissa?

”Orkesterin kanssa aikaa oli runsaasti. Harjoituspäiviä oli kolme, keskiviikosta perjantaihin klo 10–14.30. Harjoitukset pidettiin lähes kaiuttomassa studiotilassa. Lauantaina 17. syyskuuta oli kenraaliharjoitus itse konsertti-

salissa, jossa konsertti pidettiin sunnuntaina 18. syyskuuta.”

Miten orkesteri otti vastaan sinut, tuntemattoman nuoren suomalaisen?

”Treeneissä oli mielettömän hyvä henki läpi koko viikon. Tekemääni pohjatyötä arvostettiin; siitä kävi moni muusikko keskustelemassakin kanssani tauoilla. Kaiken kaikkiaan vastaanotto ei varmaan olisi voinut olla yhtään lämpimämpi.”

Johditko orkesteria itse?

”Olin varmasti voinut kaputtaa itekin. Kun Frits tarjosi orkesterin kipparilla varustettuna, ajattelin kuitenkin nautiskella siitä, ettei minun tarvinnut itse ajatella ihan kaikkea, ja sain keskittyä kuuntelemaan. Kipparina toimi amerikkalainen pianisti, säveltäjä, sovittaja ja pedagogi **Bill Dobbins**. Hän on johtanut keikkaluonteisesti orkesteria viidentoista viime vuoden ajan.”

Rahoitus löytyi sitkeydellä

Projekti toteutui kokonaisuudessaan 4 500 euron budjetilla. Miten rahoitus järjestyi?

”Anoin apurahaa itse kirjoitustyöhön sekä konsertin järjestelykuluihin oikeastaan kaikilta kuviteltavissa olevilta instansseilta. Kukaan ei myöntänyt. Matka- ja majoituskuluihin taiteen keskukselta myöskin 500 euroa. Sitten käännin Suomen suurlähetystön, Benelux-maiden kulttuuri-instituutin, Matkailun edistämiskeskuksen

MIKKE HONINGH

ja Finnairin puoleen. Täältä irtosivat loppujen lopuksi yhteistyönä konsertin kulut 4 500 euroa ja Finnairilta loput majoituskulut. Jukalle en pystynyt järjestämään liksaa, kuten en itsellenikään.”

Miltä tuntui, kun rahoitus oli noin kiven takana?

”No, ei se tavallaan tuntunut miltään. Ei vain tullut rahaa, ja sitten piti yrittää etsiä muualta. En luovuttanut; etsimiseen meni yli vuosi, mutta rahat löytyivät. Vain muutama satanen jäi minun itseni maksettavaksi. Tuntemattomana kirjoittajana ei saa kaikkea: pitää joko käyttää aikansa kirjoittamiseen ja siinä kehittymiseen tai itsensä mainostamiseen. Itse olen mennyt sitä reittiä, että olen pyrkinyt hankkimaan itselleni ammatillisen osaamisen ja toivonut, että se jossain vaiheessa kantaa hedelmää. Nyt saattaisi olla sitten näkyvissä valoa tunnelin päässä.”

Lupaavia yhteydenottoja

Onko Hollannin vierailu ja kaikki panostus siihen poikanut jatkotöitä?

”Keikka poiki uusia töitä. Jo siellä ollessani minulta pyydettiin orkesterin jousiston äänenjohtajista koostuvalle Gustav Klimt -jousikvartetille kvartettoa, jonka olen nyt sopinut kirjoittavani ensi vuoden aikana. Viikko kotiinpaluun jälkeen yhteyttä otti Hollannissa toimiva musiikkikustantaja – katsotaan mihin se kontakti johtaa. Kapellimestari Bill Dobbins otti mukaansa kolme biiseistä ja aikoo kantaesittää ne USA:ssa maaliskuussa 2006. Dobbins kutsui myös Perkon kylään vuonna 2007 tarkoituksena esittää koko konsertti rapakon takana. Viimeisin yhteydenotto tuli puolitoista viikkoa konsertin jälkeen, kun orkesterin taiteellisen toimikunnan johtaja tilasi minulta kaksi sovittua orkesterille.

Eli vipinä syntyi kyllä. Mutta nykyään en oikein jaksa uskoa mihinkään, ennen kuin jotain on oikeasti tapahtunut. Toivotavasti perästä kuuluu sitten ihan oikeastikin.”